

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ВИСНОВОК

на проект Постанови Верховної Ради України «Про здійснення підготовки деяких питань щодо захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України», внесений народними депутатами України – членами Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України Фроловим П.В. та іншими (всього 14 підписів) (реєстр. № 12308)

Згідно з електронною резолюцією Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. від 12 грудня 2024 року (електронна картка документа (1743256) Комітет на засіданні 16 грудня 2024 року (протокол № 214) розглянув проект Постанови Верховної Ради України «Про здійснення підготовки деяких питань щодо захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України», внесений народними депутатами України – членами Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України Фроловим П.В. та іншими (всього 14 підписів) (реєстр. № 12308 від 11.12.2024) та додані до проекту Постанови Звіт про виконану роботу Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України (далі – Звіт) і рішення про Звіт.

Питання про заслуховування звіту, висновків і пропозицій тимчасової спеціальної комісії відповідно до порядку, встановленого Законом України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», і в строк, визначений у постанові Верховної Ради України про утворення відповідної комісії, позачергово без голосування включається до порядку денного пленарних засідань Верховної Ради України наступного дня пленарних засідань після дня подання звіту, висновків і пропозицій та розглядається першим на пленарному засіданні (частина п'ята статті 3 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України»).

Комітет зазначив, що 21 грудня 2023 року Верховною Радою України було утворено Тимчасову спеціальну комісію Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб,

постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України (Постанова Верховної Ради України № 3535-IX) (далі – Тимчасова спеціальна комісія) та визначено, що строк діяльності Тимчасової спеціальної комісії становить один рік з дня її утворення, а також, що звіт про виконану роботу комісії має бути заслуханий не пізніше шестимісячного строку з дня її утворення, тобто до 21 червня 2024 року.

Так, 17 червня 2024 року, в межах шестимісячного строку, народними депутатами України – членами Тимчасової спеціальної комісії Фроловим П.В та іншими (всього 11 підписів) було внесено до Верховної Ради України проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо перемішених та інших осіб, постраждалих від агресії Російської Федерації про виконану роботу» (реєстр. № 11346), а також, власне, звіт Тимчасової спеціальної комісії за шість місяців діяльності, у додатку до проекту Постанови, які було розглянуто Комітетом на засіданні 8 липня 2024 року¹, та Верховною Радою України на пленарному засіданні 21 серпня 2024 року (Постанова Верховної Ради України № 3921-XI).

Своєю чергою, 11 грудня 2024 року, в межах строку повноважень Тимчасової спеціальної комісії в один рік, народними депутатами України – членами Тимчасової спеціальної комісії Фроловим П.В. та іншими (всього 14 підписів), внесено до Верховної Ради України проект Постанови Верховної Ради України «Про здійснення підготовки деяких питань щодо захисту майнових та немайнових прав внутрішньо перемішених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України» (реєстр. № 12308), а також звіт про виконану роботу Тимчасової спеціальної комісії, у додатку до проекту Постанови Верховної Ради України.

1. Щодо змісту проекту Постанови Верховної Ради України (реєстр. № 12308) Комітет зазначив таке.

1.1. Проектом Постанови пропонується Верховній Раді України звіт Тимчасової спеціальної комісії про виконану роботу взяти до відома, завершити роботу цієї комісії та одночасно утворити нову Тимчасову спеціальну комісію Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо перемішених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України.

Основними завданнями Тимчасової спеціальної комісії, відповідно до підпункту 1 пункту 4 проекту Постанови, пропонується визначити:

---

¹ Експертний висновок Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України на проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо перемішених та інших осіб, постраждалих від агресії Російської Федерації про виконану роботу», внесений народними депутатами України – членами Тимчасової спеціальної комісії Фроловим П.В. та іншими (всього 11 підписів) (реєстр. № 11346 від 17.06.2024) (протокол № 198).

здійснення аналізу практики застосування та реалізації законодавчих актів з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, у тому числі щодо отримання такими особами компенсацій (у тому числі грошових компенсацій) за пошкодження та знищення об'єктів нерухомого майна та іншу завдану шкоду внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, аналізу відповідності закону підзаконних нормативно-правових актів з цих питань та своєчасності їх прийняття;

підготовка пропозицій Верховній Раді України щодо визначення пріоритетних напрямів вдосконалення законодавства України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України;

здійснення підготовки, попереднього розгляду та доопрацювання законопроектів, проектів інших актів Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, у тому числі щодо забезпечення цих осіб житловими приміщеннями або соціальним житлом, придатним для проживання, та вдосконалення механізмів пільгового кредитування, іпотеки для придбання земельних ділянок, придбання та будівництво житла, застосування інших фінансово-кредитних механізмів, спрямованих на відшкодування шкоди цим особам;

здійснення взаємодії з органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування та, за погодженням з Головою Верховної Ради України, міжнародними організаціями, державними органами і неурядовими організаціями інших держав з питань діяльності Тимчасової спеціальної комісії.

З огляду на це Комітет зауважив, що положеннями статті 23 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», статей 85 та 86 Регламенту Верховної Ради України визначено окремо порядок для утворення тимчасової спеціальної комісії та для подання звіту тимчасової спеціальної комісії Верховній Раді України про виконану роботу, що у своєю чергою передбачає прийняття парламентом двох окремих рішень.

1.1.1. Щодо змісту Звіту Комітет зазначив, що положеннями частини третьої статті 3 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», частини першої статті 86 Регламенту Верховної Ради України, визначено, що тимчасова спеціальна комісія подає Верховній Раді України письмовий звіт про виконану роботу, а також підготовлені нею відповідні проекти актів Верховної Ради України та інші матеріали, які надаються народним депутатам України для ознайомлення.

У Звіті, зокрема зазначено таке:

«Протягом року діяльності Комісія провела 21 засідання, в т.ч. 5 виїзних, на яких було розглянуто 63 змістовних питань. З прийнятими рішеннями Комісії

можна ознайомитися на офіційній веб-сторінці Комісії за посиланням: https://www.rada.gov.ua/tsk/tsc_idps.

... Комісія успішно завершила свою річну діяльність, виконуючи в повному обсязі всі основні завдання визначені Постановою Верховної Ради України "Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України" від 21 грудня 2023 року № 3535-IX. У звітний період:

1) Верховною Радою України ухвалено Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо пріоритетного права деяких категорій внутрішньо переміщених осіб на отримання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна» (№ 4114-IX). Закон визначає пріоритетне право внутрішньо переміщених осіб на отримання компенсації за знищене житло по програмі «Відновлення». Він дозволяє спрямувати залишок коштів Державного бюджету України на 2024 рік у розмірі близько 15 млрд грн на виплату компенсацій для близько 10 000 родин ВПО та у 3 рази збільшити кількість родин, що отримали нові оселі замість знищених внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України. 06 грудня 2024 року цей Закон було Підписано Президентом України та набрав чинності 11 грудня 2024 року.

2) Верховною Радою України ухвалено Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення житлових прав внутрішньо переміщених осіб» № 4080-IX. Цей Закон передбачає проведення обстеження всіх об'єктів нерухомості, в яких можуть проживати ВПО, та створення Інформаційно-аналітичної системи об'єктів нерухомого майна у вигляді публічної інтерактивної карти, де буде доступна інформація про технічний стан об'єкта, його фото, кількість місць для проживання, обсяг потенційних інвестицій для приведення у належний для проживання стан. Внутрішньо переміщені особи зможуть обирати об'єкт, де б вони хотіли проживати, а органи державної влади та місцевого самоврядування - комунікувати з міжнародними партнерами щодо залучення необхідних ресурсів для проведення необхідного ремонту та введення об'єкта в експлуатацію. Цей Закон було підписано Президентом України і опубліковано 05 грудня 2024 року.

3) Верховною Радою України підтримано запропоновані Комісією зміни до Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік», якими 1 мільярд гривень додатково спрямовано на виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам, а також 4 мільярди гривень на компенсацію за пошкоджене або знищене нерухоме майно за програмою «Відновлення».

4) Напрацьовано нову редакцію Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», реєстр. № 12301 від 11 грудня 2024 року - доступ за посиланням: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/45414>. Законопроект є важливим кроком у побудові державної політики, що відповідає сучасним викликам. Він не лише забезпечує захист прав внутрішньо переміщених осіб, але й сприяє їх інтеграції та створює умови для відновлення життя в нових реаліях.

5) Комісією напрацьовано та внесено на розгляд Верховної Ради ще три законопроекти: проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб" щодо виплати допомоги на проживання з урахуванням оцінки задоволення потреб та ступеня інтеграції внутрішньо переміщеної особи за місцем її фактичного проживання (реєстр. № 10382 від 28.12.2023 – доступ за посиланням: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43458>), проект Закону про внесення зміни до частини першої статті 90 Бюджетного кодексу України щодо фінансування військових ліцеїв та ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою (реєстр. № 12272 від 02.12.2024 – доступ за посиланням: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/45328>), проект Закону України «Про внесення зміни до статті 5 Закону України «Про статус гірських населених пунктів в Україні» щодо захисту прав внутрішньо переміщених осіб» (реєстр. №12300 від 11 грудня 2024 року) – доступ за посиланням: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/45416>).

5) розглянуто 63 питання, які стосуються питань захисту внутрішньо переміщених та інших постраждалих від російської агресії українців, зокрема, вирішення житлових питань, компенсації завданих збитків, шкоди, надання фінансової допомоги, зайнятості, доступу до соціальних, освітніх, медичних послуг, стану біженців за кордоном, евакуації, готовності громад до прийому нових внутрішньо переміщених осіб тощо. За результатом більшості ухвалених рішень було вжито заходів реагування з боку Кабінету Міністрів України, органів центральної виконавчої влади, місцевого самоврядування.

6) Урядом та Парламентом прийнято низку рішень щодо яких Комісія зверталась про необхідність їх ухвалення, зокрема, парламентом прийнято за основу проект Закону України «Про захист персональних даних» (реєстр. № 8153 від 25.10.2022); парламентом прийнято в цілому Закон України “Про облік осіб, життю та здоров’ю яких завдано шкоди внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України” (№ 4071-IX); Кабінетом Міністрів забезпечено продовження строку подання заяви на призначення допомоги на проживання внутрішньо переміщених осіб та інформування щодо такого порядку; створеною була інтерактивна мапа Рад з питань внутрішньо переміщених осіб, що демонструє вплив рішень Комісії.

7) Комісією вжито заходів реагування щодо ситуацій, які можуть містити ознаки складу злочину за фактом можливої розтрата посадовими особами Лисичанської міської військової адміністрації Луганської області бюджетних коштів у сумі понад 50 мільйонів гривень під час придбання закладу для тимчасового проживання ВПО у Кіровоградській області. Досудове розслідування вказаного кримінального провадження триває, начальника Лисичанської міської військової адміністрації Северодонецького району Луганської області було звільнено із займаної посади.

.... Діяльність Комісії протягом звітнього періоду показала гостру необхідність розробки та подання низки законодавчих ініціатив спрямованих на забезпечення прав і свобод постраждалого населення, а також важливості

регулярних заходів парламентського контролю для вжиття необхідних заходів органами виконавчої влади, місцевого самоврядування. За звітний період Комісією було охоплено лише частина першочергових питань за визначеними напрямками. Діяльність Комісії протягом звітного періоду показала гостру необхідність розробки та подання низки законодавчих ініціатив спрямованих на забезпечення прав і свобод постраждалого населення, а також важливості регулярних заходів парламентського контролю для вжиття необхідних заходів органами виконавчої влади, місцевого самоврядування. За звітний період Комісією було охоплено лише частина першочергових питань за визначеними напрямками».

Комітет зазначив, що згідно з Правилами мовно-стилістичної підготовки законопроектів (Методичні рекомендації) складноскорочені слова і аббревіатури не рекомендується використовувати в законодавчих актах, оскільки скорочені форми слів без зазначення їх повної форми не мають самостійного значення і після закінчення певного періоду можуть стати малознайомими для окремих осіб або втратити своє значення і тлумачитися неточно. З огляду на це, слід уникати вживання у тексті Звіту складноскорочених слів та аббревіатур.

Також Комітет звернув увагу на те, що у розділі «Результати діяльності Комісії» на сторінці 21 Звіту допущено редакційну неточність, а саме повторення нумерації підпункту 5, тому необхідно змінити нумерацію наступних підпунктів.

1.1.2. Положеннями частини першої статті 86 Регламенту Верховної Ради України передбачено, що тимчасова спеціальна комісія утворюється на визначений Верховною Радою України термін. У визначений термін, але не пізніше як через шість місяців з дня її утворення, тимчасова спеціальна комісія подає до Верховної Ради України звіт про виконану роботу, а також підготовлені народними депутатами України – членами цієї комісії відповідні проекти актів Верховної Ради України та інші матеріали, які надаються народним депутатам України. Після обговорення результатів роботи тимчасової спеціальної комісії у відповідних комітетах та на пленарному засіданні Верховна Рада України приймає рішення щодо завершення роботи такої комісії або доручає їй продовжити роботу і визначає для цього термін її діяльності.

Поряд з цим, частиною сьомою статті 3 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», частиною восьмою статті 85 Регламенту Верховної Ради України передбачено, що строк повноважень тимчасової спеціальної комісії не може перевищувати один рік з дня утворення такої комісії.

Беручи до уваги те, що строк повноважень Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, визначений у пункті 7 Постанови Верховної Ради України про її утворення (№ 3535-ІХ), закінчується 21 грудня 2024 року Комітет зауважив, що після обговорення результатів роботи тимчасової спеціальної комісії, не може бути прийнято інше рішення Верховною Радою

України, окрім рішення про завершення роботи такої тимчасової спеціальної комісії.

1.1.3. Положеннями частини четвертої статті 23 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», частини четвертої статті 85 Регламенту Верховної Ради України визначено що Верховна Рада України приймає постанову про утворення тимчасової спеціальної комісії, в якій визначає, назву тимчасової спеціальної комісії; мету, завдання і коло питань, для підготовки і попереднього розгляду яких утворюється тимчасова спеціальна комісія; кількісний і персональний склад тимчасової спеціальної комісії, голову тимчасової спеціальної комісії та заступника голову; термін діяльності тимчасової спеціальної комісії (на заздалегідь визначений час або на час виконання відповідної роботи); термін звіту тимчасової спеціальної комісії про виконану роботу, який не перевищує шести місяців з дня її утворення; заходи щодо кадрового, матеріально-технічного, інформаційного, організаційного забезпечення роботи тимчасової спеціальної комісії.

Своєю чергою, в додатках до Положення «Про порядок роботи з документами у Верховній Раді України», затвердженого розпорядженням Голови Верховної Ради України «Про деякі питання забезпечення документообігу у Верховній Раді України в електронній та паперовій формах» від 8 лютого 2021 року № 19, наведені шаблонні форми актів Верховної Ради України, зокрема, форма акта про утворення тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України (пункт 1.8. додатку 1 до Положення).

1.1.4. Відповідно до положень статті 23 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», частин другої та третьої статті 85 Регламенту Верховної Ради України порядок утворення тимчасової спеціальної комісії передбачає, що тимчасова спеціальна комісія утворюється з числа народних депутатів України, які дали на це згоду. Пропозиції щодо кількісного та персонального складу тимчасової спеціальної комісії подаються депутатськими фракціями (депутатськими групами) у п'ятиденний строк з дня направлення до них звернення ініціатора (ініціаторів) утворення тимчасової спеціальної комісії. У складі тимчасової спеціальної комісії може бути представлено не менш як по одному народному депутату України від кожної депутатської фракції (депутатської групи). Якщо депутатська фракція (депутатська група) не запропонувала у встановлений строк представників для роботи в тимчасовій спеціальної комісії, то комісія створюється без участі представників цієї депутатської фракції (депутатської групи).

Крім цього, пунктом 286 Положення «Про порядок роботи з документами у Верховній Раді України», затвердженого розпорядженням Голови Верховної Ради України «Про деякі питання забезпечення документообігу у Верховній Раді України в електронній та паперовій формах» від 8 лютого 2021 року № 19,

передбачено, що проект постанови Верховної Ради України про утворення тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України реєструється разом з поданням, пояснювальною запискою, а також копіями листів про направлення пропозицій та отримані відповіді щодо входження народних депутатів України до складу відповідної комісії від депутатських фракцій (депутатських груп).

З огляду на зазначене Комітет зауважив, що ініціаторами проекту Постанови не додано до проекту Постанови (реєстр. № 12308) пропозиції депутатських фракцій (депутатських груп) щодо кількісного та персонального складу Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України.

1.1.5. У підпункті 2 пункту 4 проекту Постанови пропонується «визначити, що кількісний склад Тимчасової спеціальної комісії становить 15 народних депутатів України, у складі, передбаченому пунктами 4, 5 Постанови Верховної Ради України "Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України" від 21 грудня 2023 року № 3535-ІХ та пунктом 1 Постанови Верховної Ради України "Про зміни у складі Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України" від 21 серпня 2024 року № 3922-ІХ», а саме:

від депутатської фракції ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ»:
Арсенюка Олега Олексійовича,
Войцехівського Віталія Олександровича,
Горбенка Руслана Олександровича,
Козира Сергія В'ячеславовича,
Неклюдова Владлена Михайловича,
Павліша Павла Васильовича,
Ткаченка Максима Миколайовича,
Фролова Павла Валерійовича – головою Тимчасової спеціальної комісії;
від депутатської фракції ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ» – Величковича Миколу Романовича – заступником голови Тимчасової спеціальної комісії;
від депутатської фракції політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» – Волинця Михайла Яковича;
від депутатської групи «ДОВІРА» – Вельможного Сергія Анатолійовича;
від депутатської групи «Платформа за життя та мир» – Колтуновича Олександра Сергійовича;
від депутатської групи «Відновлення України» – Юрченка Олександра Миколайовича;

від позафракційних народних депутатів України – Гриб Вікторію Олександрівну та Світличну Юлію Олександрівну.

Комітет зауважив, що проект Постанови Верховної Ради України «Про здійснення підготовки деяких питань щодо захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України», внесений народними депутатами України – членами Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України Фроловим П.В. та іншими (всього 14 підписів) (реєстр. № 12308 від 11.12.2024) оформлений та зареєстрований без дотримання вимог Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», Регламенту Верховної Ради України та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів.

Враховуючи викладене, Комітет ухвалив висновок на проект Постанови Верховної Ради України «Про здійснення підготовки деяких питань щодо захисту майнових та немайнових прав внутрішньо переміщених та інших осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України», внесений народними депутатами України – членами Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України Фроловим П.В. та іншими (всього 14 підписів) (реєстр. № 12308 від 11.12.2024), і прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України, відповідно до пункту 8 частини четвертої статті 20 та частини третьої статті 138 Регламенту Верховної Ради України, розглянути його з урахуванням зауважень Комітету, викладених у висновку, і визначитися шляхом голосування щодо цього проекту Постанови.

Співдоповідачем від Комітету на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначено голову Комітету.

Голова Комітету

С.В. КАЛЬЧЕНКО

